

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa Euproski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament Parlament Ewropew Europees Parlement Parlement Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet

NUORISO

Nuorisoasiat kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan, joten yhdenmukaistaminen EU:n tasolla ei ole mahdollista. Unionin tehtäväksi jää **tukea** jäsenvaltioita. Erasmus + -ohjelman liikkuvuutta koskevalla avaintoimella 1 edistetään nuorisovaihtoa EU:n sisällä sekä kolmansien maiden kanssa. EU on viime vuosina lisännyt nuorisoalan toimiaan, mistä ovat osoituksena esimerkiksi Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskeva aloite ja DiscoverEU-hanke.

OIKEUSPERUSTA

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 165 ja 166 artikla muodostavat oikeusperustan EU:n nuorisotoimille. SEUT:n 165 ja 166 artiklan soveltamisalaan kuuluvista toimista päätetään tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Nuorisopolitiikkaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen on nimenomaisesti poissuljettu. Neuvosto voi silti antaa suosituksia komission ehdotusten pohjalta.

Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määrätään lapsen oikeuksista (24 artikla) sekä lapsityövoiman käytön kiellosta ja nuorten suojelusta työssä (32 artikla).

TAVOITTEET

SEUT:n 165 artiklan mukaan unionin toiminnalla pyritään **edistämään nuorisovaihdon** ja nuoriso-ohjaajien vaihdon **kehittämistä** sekä **kannustamaan nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen** Euroopassa. EU voi SEUT:n 166 artiklan nojalla toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia. Unionin toiminnalla pyritään helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja opiskelevien, erityisesti nuorison, liikkuvuutta.

Tämän lisäksi lapset ja nuoret hyötyvät EU:n toimista muilla aloilla, kuten koulutuksessa ja terveydenhuollossa sekä lasten ja nuorten oikeuksien ja suojelun alalla.

SAAVUTUKSET

A. Strategiset puitteet

1. [EU:n nuorisostrategia 2019–2027: nuorten osallistaminen, yhdistäminen ja vaikutusmahdollisuudet](#)

Neuvosto hyväksyi 26. marraskuuta 2018 [pääöslauselman](#) Euroopan unionin nuorisostrategiasta vuosiksi 2019–2027. Siinä ehdotetaan, että toiminnassa keskitytään seuraaviin:

- **tuetaan nuorten osallistumista** demokratiaan ja kansalaistoimintaan
- **tuodaan yhteen nuoria** kaikkialta EU:sta ja muualta maailmasta, jotta voidaan tukea vapaaehtoistoimintaa, oppimiseen liittyvää liikkuvuutta, solidaarisuutta ja kulttuurienvälistä ymmärrystä
- **tuetaan nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä** laadukkaan ja innovatiivisen nuorisotyön ja sen tunnustamisen kautta.

Komissio nimitti kesäkuussa 2021 ensimmäistä kertaa nuorisostrategiassa esitetyn ”EU:n nuorisokoordinaattorin”, joksi valittiin Biliana Sirakova. Hänen tehtävänä on lisätä monialaista yhteistyötä komissiossa.

B. EU:n nuorisoalan rahoitusohjelmat

1. Erasmus+

[Erasmus+](#) on EU:n koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma. Kaudella 2021–2027 nuorisotoimintaan varataan yli 2,5 miljardia euroa, mikä on noin 10,3 prosenttia määrärahoista. Edelliseen kauteen verrattuna Erasmus+ -ohjelmassa on uutta ”pienimuotoisten kumppanuuksien” rahoitusmahdollisuus. Järjestelyn pitäisi hyödyttää etenkin nuorisojärjestöjä. Ohjelmassa pyritään **kehittämään myös unioniin kuulumisen tunnetta** uuden [DiscoverEU-hankkeen](#) avulla. Hanke tarjoaa nuorille mahdollisuuden **tutustua Euroopan monimuotoisuuteen sen kulttuuriperinnön kautta**. DiscoverEU-hanke on tarkoitettu paitsi koululaisille ja korkea-asteen opiskelijoille myös harjoittelijoille ja nuorille työntekijöille.

2. Euroopan solidaarisuusjoukot

[Euroopan solidaarisuusjoukot](#) on joulukuussa 2016 käynnistetty aloite, joka antaa 18–35-vuotiaille nuorille **mahdollisuuden tehdä vapaaehtoistyötä**, suorittaa harjoittelu tai työskennellä omassa maassaan tai ulkomailla toteutettavissa solidaarisuushankkeissa. Hankkeita on tarjolla eri aloilta terveydestä ympäristönsuojeluun.

C. Muut EU:n aloitteet

1. Vahvistettu nuorisotakuu

Vuonna 2013 perustetun [nuorisotakuun](#) mukaisesti nuorille **tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikka** neljän kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta tai virallisen koulutuksen päättämisestä. Koska väline on

osoittautunut toimivaksi, sitä vahvistettiin vuonna 2020 neuvoston suosituksella ”[Silta työelämään – entistä vahvempi nuorisotakuu](#)”.

2. Lasten suojelu

Lapsen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti alaikäisiksi katsotaan kaikki alle 18-vuotiaat henkilöt. Lissabonin sopimuksessa vahvistettiin lasten oikeuksien suojelu EU:n tavoitteeksi, ja EU:n perusoikeuskirjassa taataan, että EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot huolehtivat lasten oikeuksista.

Komissio antoi 15. helmikuuta 2011 tiedonannon ”[Lapsen oikeuksia koskeva EU:n toimintasuunnitelma](#)”. Sen tarkoituksena on vahvistaa EU:n toimielinten ja kaikkien jäsenvaltioiden luja sitoutuminen **lasten oikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteutumiseen** kaikissa asiaankuuluviissa EU:n politiikoissa sekä saada aikaan konkreettisia tuloksia. Lapsen oikeudet ja lapsiin, nuoriin, naisiin ja muihin riskiryhmiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisy turvataan ja niitä edistetään myös kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmassa (2021–2027).

Vuonna 2016 parlamentti ja neuvosto antoivat direktiivin [rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä](#). Sillä varmistetaan, että rikoksista epäillyt tai syytetyt lapset pystyvät ymmärtämään ja seuraamaan oikeudenkäyntiä ja käyttämään oikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Lisäksi halutaan ehkäistä rikoksen uusimista ja edistää näiden lasten sopeutumista yhteiskuntaan.

3. Nuoriso ja joukkoviestimet

Verkkotekniikka tarjoaa lapsille ja nuorille ainutlaatuisia mahdollisuuksia hyödyntää digitaalista oppimista ja osallistua julkiseen keskusteluun. Lapset voivat kuitenkin olla erityisen haavoittuvaisia modernin tekniikan käyttäjinä. Audiovisuaalisista mediapalveluista annetulla direktiivillä **suojellaan alaikäisiä heille mahdollisesti vahingolliselta sisällöltä**, olipa kyse perinteisistä lähetyksistä tai tilauspalveluista^[1].

4. Euroopan nuorisoportaali

[Euroopan nuorisoportaali](#) on kaikille **eurooppalaisille nuorille suunnattu verkkosivusto, joka auttaa löytämään tietoa EU:n monipuolisesta tarjonnasta nuorille** (esimerkiksi opiskelu-, vapaaehtoistyö- ja työmahdollisuuksista sekä kulttuurialan ja luovien alojen tarjonnasta).

5. Euroopan nuorisoviikko

Komissio järjestää joka toinen vuosi yhdessä parlamentin kanssa [Euroopan nuorisoviikon](#). Sen aikana kaikissa Erasmus-ohjelmaan osallistuvissa maissa järjestetään tapahtumia ja toimintaa nuorille ja esitellään EU:n heille tarjoamia liikkuvuusmahdollisuuksia.

6. [Euroopan nuorison teemavuosi 2022](#)

Ajatuksen Euroopan nuorison teemavuodesta 2022 esitti komission puheenjohtaja unionin tilaa koskevassa puheessaan vuonna 2021. Tarkoituksena on juhlia koronaviruspandemiasta eniten kärsinyttä sukupolvea, tukea heikoimmassa asemassa

[1]Lisätietoja [3.6.2](#) Audiovisuaali- ja mediapolitiikka.

olevia nuoria ja tehdä tunnetuksi EU:n nuorille tarjoamia mahdollisuuksia. Päättäjät haluavat myös kuulla nuorten ideoita EU:n kehittämisestä.

7. Euroopan nuorisopääkaupunki

[Euroopan nuorisopääkaupunki](#) on Euroopan nuorisofoorumin vuonna 2009 käynnistämä hanke. Vuoden nuorisopääkaupungiksi valittu eurooppalainen kaupunki saa tilaisuuden esitellä nuorten käynnistämiä ja nuorille suunnattuja innovatiivisia aloitteita.

8. Youth4Regions

[Youth4Regions](#)-kilpailu on tarkoitettu EU:n aluepolitiikasta kiinnostuneille nuorille toimittajille. Kilpailun voittajille **tarjotaan EU-asioita koskevaa koulutusta ja kokeneiden toimittajien mentorointia** sekä mahdollisuus osallistua komission järjestämille lehdistömatkoille jäsenvaltioihin.

9. Nuorisotoimintasuunnitelma

Komissio ja korkea edustaja ilmoittivat 4. lokakuuta 2022 nuorisotoimintasuunnitelmasta (2022–2027), jonka tavoitteena on saada nuoret maailmanlaajuisesti mukaan EU:n ulkoiseen toimintaan. Neuvosto hyväksyi 28. marraskuuta 2022 [päätelmät](#) **tukeakseen nuorten osallistumista päätöksentekoon maailmanlaajuisesti** lisäämällä heidän osallistumistaan ja osallisuuttaan kansainvälisillä foorumeilla ja osoittamalla tarvittavat resurssit. Erityisesti on keskityttävä aktivistien suojeluun, nuorten voimaannuttamiseen, terveyteen ja liikkuvuuteen.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Euroopan parlamentti on aina **tukenut jäsenvaltioiden tiivistä yhteistyötä** nuorisopolitiikan alalla. Se on osallistunut aktiivisesti nuorisopolitiikan muotoiluun esimerkiksi päätöslauselmillaan

- [EU:n nuorisostrategian 2013–2015](#) arvioinnista,
- [nuorisotakuusta](#),
- [nuorten yrittäjyyden edistämisestä koulutuksen avulla](#),
- [nuorten työllisyydestä](#),
- [osaamisen edistämistä koskevasta politiikasta nuorisotyöttömyyden torjumiseksi](#)
- [covid-19-pandemian vaikutuksesta nuoriin ja urheiluun](#)
- [eurooppalaisten nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä: työllisyys ja sosiaalinen elpyminen pandemian jälkeen](#).

[Euroopan nuorison teemavuodesta 2022](#) annetussa päätöksessä edellytetään, että teemavuodelle osoitetaan riittävästi rahoitusta ja nuorisojärjestöt otetaan mukaan sen valmistelun kaikkiin vaiheisiin. Teemavuodella olisi myös nimenomaisesti **edistettävä toimenpiteitä, joilla puututaan nuorten haasteisiin**, kuten heidän sosiaaliseen tilanteeseensa ja hyvinvointiinsa covid-19-pandemian jälkeen sekä heidän työoloihinsa. Sen olisi myös tehostettava toimia, joilla parannetaan nuorten

mahdollisuuksia hankkia asiaankuuluvia tietoja ja taitoja ja ymmärtää paremmin työympäristöään.

Euroopan parlamentti hyväksyi 18. toukokuuta 2021 [Euroopan solidaarisuusjoukkojen](#) ohjelman vuosiksi 2021–2027. Ensimmäistä kertaa ohjelma saa oman talousarvion ja yli miljardin euron määrärahat, mikä mahdollistaa noin 350 000 nuoren osallistumisen. **Parlamentin jäsenet halusivat parantaa** sellaisten nuorten **mahdollisuuksia osallistua Euroopan solidaarisuusjoukkoihin**, joiden mahdollisuudet ovat rajalliset, kuten vammaiset, eristyneet tai marginalisoituneiden yhteisöjen nuoret sekä nuoret, joilla on oppimisvaikeuksia tai terveysongelmia. He kannattivat vapaaehtoistoiminnan ja työjaksojen selkeää erottamista toisistaan, jotta ohjelmaan osallistuvat organisaatiot eivät käyttäisi nuoria palkattomina vapaaehtoistyöntekijöinä mahdollisten laadukkaiden työpaikkojen tarjoamisen sijasta. Parlamentti vaati, että vastaanottavat organisaatiot veloitetaan todistamaan ehdottamiensa toimien laatu ja noudattamaan paremmin työterveys- ja -turvallisuusvaatimuksia. Lisäksi se sai läpi vaatimuksen, että ohjelmaa arvioidaan siltä kannalta, miten se vaikuttaa EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Parlamentti suositti 14. syyskuuta 2017 antamassaan [päätöslauselmassa](#), että Erasmus-ohjelman painopisteet saatetaan linjaan EU:n nuorisostrategian ja muiden EU:n rahoittamien ohjelmien kanssa. Samoin juuri parlamentti esitti, että yli 10 prosenttia [Erasmus](#)-ohjelman määrärahoista käytetään nuorisoalan toimiin.

Lisäksi parlamentti pyrkii turvaamaan [lapsen edun vastaanottamiensa vetoomusten perusteella](#), ja se on antanut päätöslauselman [lapsiköyhyydestä](#). **Parlamentti kantaa huolta lasten oikeuksista myös EU:n rajojen ulkopuolella**. Tämän se on osoittanut antamalla päätöslausemia esimerkiksi [lasten koulutuksesta hätätilanteissa ja pitkittyneissä kriiseissä](#) ja [lasten aliravitsemuksesta ja virheravitsemuksesta kehitysmaissa](#). Vuonna 2015 se antoi päätöslauselman [verkossa tapahtuvasta lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjunnasta](#). Lokakuussa 2018 parlamentti hyväksyi komission lainsäädäntöehdotuksen [audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamisesta annetun direktiivin muuttamisesta](#). Uusien säännösten mukaan lähetystoiminnan harjoittajien on pyrittävä vähentämään lasten altistumista mainonnalle, joka koskee epäterveellisiä elintarvikkeita ja juomia. Lisäksi niissä kielletään vihaan, väkivaltaan ja terrorismiin yllyttävä sisältö ja veloitetaan soveltamaan perusteettomaan väkivaltaan ja pornografiaan mitä tiukimpia toimenpiteitä.

Euroopan parlamentti ja Aachenin kansainvälisen Kaarle Suuri -palkinnon säätiö perustivat vuonna 2008 [Nuorten eurooppalainen Kaarle Suuri -palkinnon](#), josta **tuetaan nuorten toteuttamia eurooppalaisia hankkeita**. Palkinto myönnetään vuosittain hankkeille, jotka edistävät eurooppalaista ja kansainvälistä yhteisymmärrystä. Parlamentti on myös käynnistänyt [Ambassador School](#)- ja [Euroscola](#)-ohjelmat, joilla autetaan parantamaan tietämystä EU:n demokratiasta ja arvoista.

Euroopan parlamentti perusti vuonna 2014 [Euroopan nuorisotapahtuman](#) (EYE) **edistääkseen aktiivista kansalaisuutta ja ottaakseen nuoret mukaan toimintaansa**. Tapahtuma järjestetään joka toinen vuosi Strasbourgissa. Lisäksi kehitettiin [Youth Hub](#) -verkkosivusto ja Youth Ideas -verkkosivusto, jolla nuoret voivat esittää ideoitaan EU:sta. Osa ideoista toimitetaan parlamentin jäsenille ja poliittisille päättäjille.

Lisätietoja tästä aiheesta on kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan [verkkosivustolla](#).

Olivier Yves Alain Renard / Kristiina Milt
03/2023

